

англійському парламенті з'явився вислів, що парламент може все, крім перетворення чоловіка в жінку.

Третій період – початок XX ст. – так звана криза парламентаризму. У цей період виникли партії, які представляли інтереси різних соціальних верств і груп. Цензове виборче право стало абсолютним анахронізмом. Про парламент почали говорити, що цей орган має поступитися своїм провідним місцем виконавчій владі. Наприклад, в англійській юридичній науці була думка, що завдання парламенту полягає не в керівництві країною, а в тому, щоб впливати на формування громадської думки й контролювати діяльність уряду. Французький політичний діяч М. Понятовський писав, що обмеженню в правах парламенту не слід дивуватися. Але скасувати його не можна, він потрібний як запобіжний клапан у суспільстві, ширма для прикриття роботи уряду.

Четвертий етап – (70–90-ті роки XX ст.) відродження ролі парламентів. Парламенти в цей час – це дуже представницькі й активні народні збори. З'явилися навіть міжнародні парламенти. Так, у результаті інтеграційних процесів у Європі був створений Європарламент. Парламенти і парламентаризм отримали якісно нову роль у сучасному суспільстві [4, с. 154].

Отже, історично розвиток парламентаризму як системи, здійснення влади припадає на XIX століття. На території тогочасної Європи парламентаризм мав запобігти розвитку монархії та припинити свавілля монархів.

Метою парламентаризму є запобігання ситуації, в якій одна людина отримує всю владу в державі, що може призвести до припинення функціонування демократії. Суб'єктивного правління в державі на протязі століть не пройшло випробування часом, тому тільки влада здійснювана народом, і через своїх представників, надає єдиний шанс на соціальне буття у відповідності з свободами і правами громадян.

Список використаних джерел та літератури:

1. Андреев Ю. В. Раннегреческий полис (гомеровский период). – Л. : Издательство Ленинградского ун-та. 1976. – 141 с.
2. Конституційне право зарубіжних країн : [навч. посібн.] / [М. С. Горшеньова, К. О. Закоморна, В. О. Ріяка та ін.; за заг. ред. В. О. Ріяки]. – [2-е вид., допов. і перероб.]. – К. : Юрінком Інтер, 2006. – 544 с.
3. Веденеев Ю. А. Нариси з історії виборів та виборчого права : [навч. посібн.]. – Калуга : Калужський обл. фонд відродження історико-культурних та духовних традицій «Символ», 2002. – 692 с.
4. Конституційне (державне) право зарубіжних країн : [навч. посіб.] / [В. М. Бесчастний, О. В. Філонов, В. М. Субботін, С. М. Пашков; за ред. В. М. Бесчастного]. – К. : Знання, 2008. – 467 с.

Цимбалюк Катерина Павлівна

студентка магістратури

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Основні аспекти правового регулювання авторського права в Україні

Ефективне функціонування будь-якого суспільства залежить від соціально-економічного прогресу, функціонування економіки, культури, які безпосередньо

пов'язані із ефективною творчою діяльністю людини. Завдяки їй утворюється якісно новий продукт, що має суспільну цінність. Результат творчої діяльності людини, що відповідає законодавству, є об'єктом інтелектуальної власності, яку поділяють на духовну та науково-технічну творчість. Авторським правом охороняються результати творчої діяльності, об'єктами якої літературно-художня власність.

Україна утворилася як демократична держава, у якій забезпечується дотримання та захист прав людини. У такій державі має забезпечуватися захист такої специфічної галузі права як авторське право. Зокрема, ст. 54 Конституції України гарантує захист інтелектуальної власності та авторських прав.

Авторське право на території України почало зароджуватися досить пізно. Перші закони, що регулювали авторське право на території України, були прийняті лише у другій половині XIX ст. Вони стосувалися книговидавничої справи. Проте, лише у 1911 р. в Російській імперії приймається закон присвячений регулюванню відносин у сфері авторського права, який називався «Положення про авторське право». Він визначав об'єкти авторського права, термін його дії, питання правонаступництва, можливі порушення та способи захисту авторського права. Варто відмітити, що даний закон мав значний вплив на подальший розвиток даної галузі права [1, с. 9–10].

Фактично авторське право почало розвиватися на території України з 20-х рр. XX ст. в умовах УРСР. Зрозуміло, що в умовах тоталітаризму говорити про повноцінний розвиток авторського права ми не можемо (адже українське законодавство приймалося у відповідності із загальносоюзним, а ворожість СРСР стосовно західних держав стала причиною того, що ряд міжнародних договорів, які в тому числі регулювали питання інтелектуальної власності не були ратифіковані взагалі).

У 1925 р. був прийнятий декрет «Про основи авторського права», а у 1928 р. декрет «Основи авторського права Союзу РСР», за якими за авторами визнавалося виключне право на створені ними твори, яке спочатку діяло 25 років, а з 1928 р. – довічно [2, с. 151]. У 1963 р. було прийнято ЦК УРСР четвертий розділ якого був присвячений авторському праву. Зокрема, ст. 497 передбачала наступні форми його захисту: право вимагати поновлення порушених прав, заборона випуску твору у світ або припинення його розповсюдження [2, с. 152].

Після утворення незалежної України виникла необхідність прийняття ефективного законодавства у сфері авторського права. Адже захист результатів творчої діяльності для світового співтовариства є однією з ознак, що свідчить про надійність та цивілізованість тої чи іншої країни.

До основних джерел авторського права в Україні відносять Конституцію України, Цивільний кодекс України, Закон України «Про авторське право і суміжні права». Крім того, Україною було ратифіковано ряд міжнародних договорів: а також ряд ратифікованих міжнародних договорів: Договір Всесвітньої організації приватної власності, Бернська конвенція про охорону літературних та художніх творів, Всесвітня конвенція про авторське право, Угода про торгівельні аспекти прав інтелектуальної власності [3, с. 167].

Основним нормативно-правовим актом, що регулює питання авторського права у нашій державі є прийнятий 23 грудня 1993 р. Закон України «Про авторські і суміжні права». Він складається з преамбули, 53 статей (розділених на п'ять розділів), а також прикінцевих положень. Його новизна полягала в наступному:

- розширено права авторів (зменшено кількість випадків вільного використання творів, продовжено термін охорони авторського права);
- передбачено охорону не тільки творів, а й прав авторів;
- встановлено нові способи охорони авторського права (конфіскація незаконно вироблених примірників, відшкодування моральної шкоди);
- передбачено нову форму здійснення авторського права – колективне управління авторським правом;
- розширено перелік об'єктів авторського права (бази даних, аудіовізуальні твори, комп'ютерні програми) [4, с. 39–40].

Книга IV «Право інтелектуальної власності» Цивільного кодексу містить статті, що регулюють питання авторського права: ст. 418–433, ст. 433–448, а також ст. 1107–1114. Крім того, у 2001 р. було прийнято Закон України Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності за порушення прав на об'єкти права інтелектуальної власності». Відповідно до нього було встановлено суворіші санкції за порушення авторського права у Кримінальному кодексі, Кримінально-процесуальному кодексі, Митному кодексі, та Кодексі про адміністративні правопорушення [4, с. 42].

Отже, ми дослідили становлення та розвиток авторського права на території України. Перше юридичне оформлення на території України відбулося в період їх перебування у складі Російської імперії. Дещо більшу увагу авторському праву було приділено увагу у період існування УРСР. Остаточне оформлення авторського права відбулося у роки незалежності, коли було прийнято Закон України «Про авторське право і суміжні права». Проте, незважаючи на те, що останнім часом регулюванню відносин у сфері авторського права було приділено значну увагу, питання його охорони стоїть ще дуже гостро. Це пов'язано не лише з недобросовісністю громадян, а й з тим, що держава і сама часто заплющує очі на порушення у сфері інтелектуального права (адже часто і сама займається піратством). Для того, щоб забезпечити в Україні належний захист авторського права, необхідно виконати такі завдання:

- на законодавчому рівні визначити основні поняття авторського права;
- узгодити норми спеціального законодавства у сфері авторського права із нормами Цивільного кодексу;
- врахувати досвід інших країн, перш за все європейських, у вирішенні проблем регулювання авторського права.

Список використаних джерел та літератури:

1. Свечникова И. Авторское право / И. Свечникова. – М. : Дашков и Ко, 2009. – 208 с.
2. Кочина О. Історія становлення та розвитку захисту авторського права та суміжних прав / О. Кочина // Молодий вчений. – 2014. – № 7. – С. 150–153.
3. Соболевська І. Авторське право: історія та сучасність / І. Соболевська // Полтавський педагогічний університет ім. В. Короленка, 2014. – С. 167–171.
4. Бондаренко С. Авторське право та суміжні права / С. Бондаренко. – К. : Ін-т інтел. Власн. і права, 2008. – 288 с.